

ANONIEM BINDEND ADVIES

Partijen : A te B, tegen VGZ Zorgverzekeraar N.V. te Arnhem, vertegenwoordigd door IAK
Verzekeringen B.V. te Eindhoven

Zaak : Farmaceutische zorg, geneesmiddelen, natriumchloride capsules, magistrale bereiding

Zaaknummer : 201502347

Zittingsdatum : 8 juni 2016

Geschillencommissie Zorgverzekeringen (mr. drs. P.J.J. Vonk, mr. drs. J.A.M. Strens-Meulemeester en mr. H.A.J. Kroon)

(Voorwaarden zorgverzekering 2015, artt. 10 en 11 Zvw, 2.1 en 2.8 Bzv, 2.5 en bijlage 1 en 2 Rzv, Voorwaarden aanvullende ziektekostenverzekering 2015)

1. Partijen

A te B, hierna te noemen: verzoeker,

tegen

VGZ Zorgverzekeraar N.V. te Arnhem, hierna te noemen: de ziektekostenverzekeraar, vertegenwoordigd door IAK Verzekeringen B.V. te Eindhoven.

2. De verzekeringssituatie

- 2.1. Ten tijde van de onderhavige kwestie was verzoeker bij de ziektekostenverzekeraar verzekerd tegen ziektekosten op basis van de IAK Zorgverzekering Ruime Keuze (natura) (hierna: de zorgverzekering), een verzekering als bedoeld in artikel 1 onderdeel d Zorgverzekeringswet (verder: Zvw). Verder was ten behoeve van verzoeker bij de ziektekostenverzekeraar de aanvullende ziektekostenverzekering IAK Compleet pakket afgesloten (hierna: de aanvullende ziektekostenverzekering). Beide verzekeringen zijn schadeverzekeringsovereenkomsten als bedoeld in artikel 7:925 jo. artikel 7:944 van het Burgerlijk Wetboek (verder: BW). De eveneens afgesloten aanvullende verzekering IAK Ziekenhuis Ontzorg Pakket is niet in geschil en blijft om die reden verder onbesproken.

3. De bestreden beslissing en het verloop van het geding

- 3.1. Verzoeker heeft bij de ziektekostenverzekeraar aanspraak gemaakt op natriumchloride capsules 500 mg (hierna: de aanspraak). Bij brief van 16 juni 2015 heeft de ziektekostenverzekeraar aan verzoeker medegedeeld dat de aanspraak is afgewezen.
- 3.2. Verzoeker heeft aan de ziektekostenverzekeraar om heroverweging van voormelde beslissing gevraagd. Bij brief van 18 juli 2015 heeft de ziektekostenverzekeraar aan verzoeker medegedeeld zijn beslissing te handhaven.
- 3.3. De Ombudsman Zorgverzekeringen heeft nadien bemiddeld. Dit heeft niet geleid tot een ander standpunt van de ziektekostenverzekeraar.
- 3.4. Bij brief van 25 januari 2016 heeft verzoeker de Geschillencommissie Zorgverzekeringen (hierna: de commissie) verzocht te bepalen dat de ziektekostenverzekeraar gehouden is de aanspraak alsnog in te willigen, ten laste van de zorgverzekering dan wel de aanvullende ziektekostenverzekering (hierna: het verzoek).
- 3.5. Na daartoe in de gelegenheid te zijn gesteld, is door verzoeker het verschuldigde entreegeld van € 37,- voldaan, waarna de commissie de ziektekostenverzekeraar de mogelijkheid heeft geboden op de stellingen van verzoeker te reageren. Bij dit verzoek waren afschriften van de door verzoeker aan de commissie overgelegde stukken gevoegd.

- 3.6. De ziektekostenverzekeraar heeft de commissie bij brief van 5 april 2016 zijn standpunt kenbaar gemaakt. Een afschrift hiervan is op 11 april 2016 aan verzoeker gezonden.
- 3.7. Partijen zijn in de gelegenheid gesteld zich te doen horen. Verzoeker heeft op 12 april 2016 schriftelijk medegedeeld niet te willen worden gehoord. De ziektekostenverzekeraar heeft op 19 april 2016 schriftelijk medegedeeld eveneens niet te willen worden gehoord.
- 3.8. Bij brief van 11 april 2016 heeft de commissie het Zorginstituut Nederland (hierna: het Zorginstituut) verzocht om advies, als bedoeld in artikel 114 lid 3 Zvw. Bij brief van 20 mei 2016 heeft het Zorginstituut (zaaknummer 2016047876) de commissie geadviseerd het verzoek, voor zover dat ziet op de zorgverzekering, af te wijzen op de grond dat natriumchloride capsules geen geregistreerde geneesmiddelen zijn, en niet zijn opgenomen in bijlage 1 Rzv. Daarom komen deze capsules niet voor vergoeding in aanmerking. Daarnaast bevatten de capsules geen werkzame stof, en om die reden kunnen zij niet worden beschouwd als een magistrale bereiding. Een afschrift van het advies van het Zorginstituut is op 23 mei 2016 aan partijen gezonden. Zij zijn daarbij in de gelegenheid gesteld binnen zeven dagen op dit advies te reageren. Verzoeker heeft op 25 mei 2016 op het advies van het Zorginstituut gereageerd. Een afschrift van deze reactie is ter kennisname aan de wederpartij gezonden.
4. Het standpunt en de conclusie van verzoeker
- 4.1. Verzoeker heeft in 2003 een totale proctocolectomie ondergaan. Sinds deze operatie is hij, om uitdroging te voorkomen, genoodzaakt dagelijks tien capsules met natriumchloride 500 mg in te nemen. De kosten hiervan zijn van februari 2003 tot maart 2015 door de ziektekostenverzekeraar vergoed. Althans, verzoeker heeft deze capsules altijd zonder betaling in ontvangst genomen van de apotheek. In maart 2015 moest hij onverwachts de kosten zelf betalen. Dit betreft € 88,66 voor 1.000 capsules. Verzoeker vindt het onaanvaardbaar dat een bestendige gedragslijn na dertien jaar zonder vooraankondiging wordt gewijzigd.
- 4.2. De behandelend maag-darm-leverarts heeft bij brief van 2 juli 2015 het volgende verklaard: *"Bovengenoemde persoon ken ik via de polikliniek Maag-Darm-Leverziekten in verband met een in 2003 gediagnostiseerd rectumcarcinoom en meerdere pre-maligne neoplasieën in het colon waarvoor een totale proctocolectomie is verricht met aanleggen van een ileoanale pouch. Vanwege het gemis van zijn colon dreigt bij hem verlies van zouten en dus dehydratie. Om dit te voorkomen gebruikt hij 10 capsules natriumchloride á 500 mg per dag naast Loperamide. Voor het eerstgenoemde middel is de vergoeding sinds 1 maart j.l. weggevallen. Vanwege de grote hoeveelheden die hij nodig heeft loopt dit voor hem aardig in de kosten. Alternatieven zoals tabletten of zakjes keukenzout zijn met deze hoeveelheden niet realistisch, zult u ook begrijpen."*
- 4.3. Verzoeker heeft van de apotheker vernomen dat deze de natriumchloride capsules 500 mg tot maart 2015 als 'eigen bereiding' heeft gedeclareerd bij de ziektekostenverzekeraar en vergoed heeft gekregen.
- 4.4. Verzoeker is van mening dat onvoldoende is nagedacht over de gevolgen van het niet meer vergoeden van de natriumchloride capsules 500 mg voor darmkankerpatiënten die een totale proctocolectomie hebben moeten ondergaan. Deze capsules zijn noodzakelijk om uitdroging te voorkomen.
- 4.5. Verzoeker heeft bij brief van 25 mei 2016 gereageerd op het advies van het Zorginstituut. Het Zorginstituut gaat volgens hem voorbij aan de kern van zijn betoog. De onderhavige capsules mogen dan geen geneesmiddel zijn als bedoeld in de zorgverzekering, maar verzoeker is van dit middel afhankelijk om te kunnen overleven. Verzoeker wil nog één keer heel duidelijk stellen waar het hem om gaat, namelijk de aanpassing van het geneesmiddelenvergoedingssysteem (hierna: het GVS). Verzoeker licht dit als volgt toe:

"Het zal toch niet zo zijn, dat ik de enige patiënt in Nederland ben die dagelijks zoutcapsules moet slikken om zijn vochthuishouding op peil te houden? Het is buitengewoon onbillijk een categorie patiënten uit te sluiten van een vergoedingensysteem omdat er kennelijk vooraf niet over is nagedacht wat de financiële gevolgen voor deze patiëntengroep is. U moet zich goed realiseren, dat deze substantiële uitgaven boven het bedrag Eigen Risico moeten worden gedragen door mij als patiënt."

4.6. Verzoeker komt tot de conclusie dat het verzoek dient te worden toegewezen.

5. Het standpunt en de conclusie van de ziektekostenverzekeraar

5.1. Natriumchloride capsules 500 mg zijn niet opgenomen in het GVS, en staan geregistreerd als 'niet-geneesmiddel'. Deze capsules komen daarom niet voor vergoeding in aanmerking.

5.2. Op grond van de zorgverzekering bestaat aanspraak op een magistrale bereiding, als niet-geregistreerd geneesmiddel, indien sprake is van rationele farmacotherapie. Daarnaast mag er geen (nagenoeg) gelijkwaardig geregistreerd middel zijn dat is uitgesloten van vergoeding. In het onderhavige geval zijn zowel dit product als alle nagenoeg gelijke producten uitgesloten van vergoeding. Bovendien blijkt uit de aanvraag niet dat sprake is van rationele farmacotherapie.

5.3. De ziektekostenverzekeraar heeft de kosten van de natriumchloride capsules 500 mg nooit aan verzoeker vergoed. Ter onderbouwing hiervan heeft hij een overzicht overgelegd, waaruit blijkt dat dit middel nimmer is vergoed. De datum van 1 maart 2015 is daarom niet relevant, en een overgangsregeling is daarom niet aan de orde.

5.4. In de brief van 5 april 2016 schrijft de ziektekostenverzekeraar echter dat vanaf 1 januari 2006 (de ingangsdatum van de Zvw) de betreffende apotheker zijn magistrale bereidingen bij hem heeft gedeclareerd en dat deze door hem zijn vergoed. De gecontracteerde apotheker beoordeelt de verstrekking en kan de kosten bij de ziektekostenverzekeraar declareren als magistrale bereiding mits dit verzekerde zorg betreft en de bereiding uit meerdere componenten bestaat. De ziektekostenverzekeraar merkt op dat geen sprake is van nieuwe regelgeving. Natriumchloride was en is geen verzekerde zorg, omdat natriumchloride vervangbaar is door keukenzout en keukenzout niet is opgenomen in het GVS. De ziektekostenverzekeraar zal voortsnog geen actie ondernemen richting de apotheker en de declaraties niet met terugwerkende kracht afwijzen. Maar vergoeding is in de toekomst in principe niet mogelijk.

5.5. De aanvullende ziektekostenverzekering biedt geen mogelijkheid tot het vergoeden van de onderhavige kosten.

5.6. De ziektekostenverzekeraar komt tot de conclusie dat het verzoek dient te worden afgewezen.

6. De bevoegdheid van de commissie

6.1. Gelet op de artikelen 11 van het algemene gedeelte van de zorgverzekering en 8 van het algemene gedeelte van de aanvullende ziektekostenverzekering is de commissie bevoegd van het geschil kennis te nemen en daarover, zowel ten aanzien van de zorgverzekering als ten aanzien van de aanvullende ziektekostenverzekering, bindend advies uit te brengen.

7. Het geschil

7.1. In geschil is of verzoeker aanspraak heeft op natriumchloride capsules 500 mg, ten laste van de zorgverzekering dan wel de aanvullende ziektekostenverzekering.

8. Toepasselijke verzekeringsvoorwaarden en regelgeving

8.1. Voor de beoordeling van dit geschil zijn de volgende verzekeringsvoorwaarden en regelgeving relevant.

8.2. De zorgverzekering betreft een naturapolis, zodat de verzekerde in beginsel is aangewezen op gecontracteerde zorg van door de ziektekostenverzekeraar gecontracteerde zorgaanbieders. De aanspraak op zorg of diensten is geregeld in de artikelen 1 e.v. van de 'zorgartikelen' van de zorgverzekering.

8.3. Artikel 22 van de 'zorgartikelen' van de zorgverzekering bepaalt wanneer en onder welke voorwaarden aanspraak op geneesmiddelen bestaat en luidt, voor zover hier van belang:

“Omschrijving

Uw recht op farmaceutische zorg omvat levering van geneesmiddelen of advies en begeleiding zoals apothekers die plegen te bieden voor medicatiebeoordeling en verantwoord gebruik van geneesmiddelen.

Deze zorg omvat ook:

- *terhandstelling van een receptplichtig geneesmiddel;*
- *begeleidingsgesprek nieuw geneesmiddel;*
- *instructie van een hulpmiddel dat wordt gebruikt voor een receptplichtig geneesmiddel;*
- *medicatiebeoordeling van chronisch receptplichtig geneesmiddelengebruik.*

Geregistreeerde geneesmiddelen

Met uitzondering van de werkzame stoffen waarvoor wij voorkeursgeneesmiddelen hebben aangewezen, hebt u recht op levering van de door de minister van VWS aangewezen geregistreeerde geneesmiddelen. U vindt de door de minister aangewezen geneesmiddelen in bijlage 1 van de Regeling zorgverzekering. Voor een aantal geneesmiddelen gelden extra voorwaarden. U hebt alleen recht op deze geneesmiddelen als u aan deze voorwaarden voldoet. U vindt deze geneesmiddelen en de voorwaarden in bijlage 2 van de Regeling zorgverzekering.

(...)

Niet-geregistreeerde geneesmiddelen

U hebt recht op niet-geregistreeerde geneesmiddelen als er sprake is van rationele farmacotherapie. Rationele farmacotherapie is een behandeling met een geneesmiddel in een voor u geschikte vorm, waarvan de werkzaamheid en effectiviteit door wetenschappelijk onderzoek is vastgesteld en die ook het meest economisch is voor de zorgverzekering.

U hebt recht op de volgende niet-geregistreeerde geneesmiddelen:

- *apotheekbereidingen;*
- *geneesmiddelen die uw arts speciaal voor u bestelt bij een fabrikant met een fabrikantenvergunning als bedoeld in de Geneesmiddelenwet;*
- *geneesmiddelen die niet in Nederland verkrijgbaar zijn, maar op verzoek van uw behandelend arts zijn ingevoerd. U hebt alleen recht op deze geneesmiddelen als u een zeldzame aandoening hebt die in Nederland niet vaker voorkomt dan bij 1 op de 150.000 inwoners.*

(...)”

8.4. Artikel 22 van de 'zorgartikelen' van de zorgverzekering is volgens artikel 3.3 van de zorgverzekering gebaseerd op de Zorgverzekeringswet (Zvw), het Besluit zorgverzekering (Bzv) en de Regeling zorgverzekering (Rzv).

8.5. Artikel 11 lid 1 onderdeel a Zvw bepaalt dat de zorgverzekeraar jegens zijn verzekerden een zorgplicht heeft die zodanig wordt vormgegeven, dat de verzekerde bij wie het verzekerde risico zich voordoet, krachtens de zorgverzekering recht heeft op prestaties bestaande uit de zorg of de overige diensten waaraan hij behoefte heeft.

Farmaceutische zorg is naar aard en omvang geregeld in artikel 2.8 Bzv en verder uitgewerkt in artikel 2.5 en bijlage 1 en 2 Rzv.

8.6. De Zvw, het daarop gebaseerde Bzv en de Rzv, schrijven dwingend voor welke prestaties onder de zorgverzekering verzekerd dienen te zijn. De verzekerde die een zorgverzekering sluit heeft recht op niet meer of minder dan deze prestaties. De zorgverzekering is in dit opzicht een bijzondere, van overheidswege gereguleerde vorm van schadeverzekering. Het staat de ziektekostenverzekeraar niet vrij een dekking te bieden die hetzij ruimer dan wel beperkter is dan op grond van het bij of krachtens de Zvw bepaalde is voorgeschreven.

De hiervoor beschreven regeling, zoals opgenomen in de zorgverzekering, strookt met de toepasselijke regelgeving.

8.7. Artikel 4 van de 'zorgartikelen' van de aanvullende ziektekostenverzekering regelt de aanspraak op farmaceutische zorg voor zover dit anticonceptiva en de op grond van de zorgverzekering verschuldigde eigen bijdrage betreft.

9. Beoordeling van het geschil

Ten aanzien van de zorgverzekering

9.1. Op grond van artikel 22 van de 'zorgartikelen' van de zorgverzekering bestaat aanspraak op geregistreerde geneesmiddelen die door de Minister van VWS zijn aangewezen. Natriumchloride capsules 500 mg zijn niet door de Minister bij ministeriële regeling aangewezen en daarom niet opgenomen op bijlage 1 en 2 Rzv. Dat verzoeker dit graag anders ziet, is begrijpelijk, maar valt buiten de bevoegdheid van de commissie.

9.2. Op grond van artikel 22 van de 'zorgartikelen' van de zorgverzekering bestaat tevens aanspraak op een niet-geregistreerd geneesmiddel dat op grond van de Geneesmiddelenwet in Nederland mag worden afgeleverd, een apotheekbereiding of een weesgeneesmiddel.

Verzoeker heeft aangevoerd dat de apotheker de natriumchloride capsules 500 mg van 2003 tot maart 2015 heeft afgeleverd en gedeclareerd als apotheekbereiding. Hierop bestaat volgens voornoemd artikel aanspraak indien sprake is van rationele farmacotherapie. Rationele farmacotherapie is een behandeling met een geneesmiddel in een voor de verzekerde geschikte vorm, waarvan de werkzaamheid en effectiviteit door wetenschappelijk onderzoek is vastgesteld en die ook het meest economisch is voor de ziektekostenverzekeraar. Het Zorginstituut heeft in zijn advies van 20 mei 2016 geconcludeerd dat natriumchloride capsules geen werkzame stof bevatten, en dat zij om die reden niet kunnen worden beschouwd als rationele farmacotherapie. Derhalve kan niet worden gesproken van een apotheekbereiding als bedoeld in voornoemd artikel 22. De commissie neemt deze conclusie over en maakt deze tot de hare.

9.3. Gezien het bovenstaande heeft verzoeker geen aanspraak op vergoeding van de natriumchloride capsules 500 mg ten laste van de zorgverzekering.

Ten aanzien van de aanvullende ziektekostenverzekering

9.4. De aanvullende ziektekostenverzekering biedt geen dekking voor het gevraagde, zodat het verzoek niet op basis hiervan kan worden ingewilligd.

Overgangsregeling

9.5. Verzoeker heeft aangevoerd dat de ziektekostenverzekeraar de natriumchloride capsules 500 mg van februari 2003 tot maart 2015 heeft vergoed. Dit is door de ziektekostenverzekeraar in eerste instantie weersproken. De ziektekostenverzekeraar heeft later evenwel verklaard dat de betreffende (door hem gecontracteerde) apotheker de verstrekking beoordeelt, en dat deze vervolgens de kosten bij de ziektekostenverzekeraar kan declareren als magistrale bereiding, mits

het verzekerde zorg betreft en de bereiding uit meerdere componenten bestaat. De apotheker heeft de kosten van zijn magistrale bereidingen gedeclareerd bij de ziektekostenverzekeraar, en deze kosten zijn vergoed. De commissie is van oordeel dat de ziektekostenverzekeraar, door de kosten van de natriumchloride capsules 500 mg (die zijn geleverd door een door hem gecontracteerde zorgaanbieder, en waarbij de randvoorwaarden waaronder dit gebeurde heeft bepaald) jarenlang te vergoeden, bij verzoeker het vertrouwen heeft gewekt dat dit bij ongewijzigde omstandigheden zo zou blijven. Zoals hiervoor is geconcludeerd, heeft verzoeker evenwel geen aanspraak op vergoeding van de onderhavige kosten ten laste van de zorgverzekering en de ziektekostenverzekeraar moet de mogelijkheid hebben dit recht te zetten.

Daarom is een overgangperiode aangewezen. De ziektekostenverzekeraar dient de kosten van de natriumchloride capsules 500 mg voor de duur van zes maanden aan verzoeker te vergoeden, derhalve van 1 maart 2015 tot 1 september 2015.

Daarna heeft verzoeker, zoals geconcludeerd onder 9.3, geen aanspraak op verdere vergoeding ten laste van de zorgverzekering.

Conclusie

9.6. Het voorgaande leidt ertoe dat het verzoek dient te worden toegewezen, voor zover het de overgangstermijn van 1 maart 2015 tot 1 september 2015 betreft. Voor het overige wordt het verzoek afgewezen.

9.7. Aangezien het verzoek deels wordt toegewezen, dient de ziektekostenverzekeraar het entreegeld van € 37,-- aan verzoeker te vergoeden.

10. Het bindend advies

10.1. De commissie wijst het verzoek deels toe, zoals bepaald in 9.6. Het meer of anders gevorderde wordt afgewezen.

10.2. De commissie bepaalt dat de ziektekostenverzekeraar aan verzoeker dient te vergoeden het entreegeld van € 37,--.

Zeist, 8 juni 2016,

P.J.J. Vonk